

บทที่ 1

บทนำ

ความนำ

การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา มีองค์ประกอบหลัก 3 ประการคือ คน ความรู้ และสิ่งแวดล้อม หลักสูตรระดับอุดมศึกษาครอบคลุมถึงตัวเนื้อหาวิชาต่าง ๆ ที่ทำให้ผู้เรียนเป็นผู้มีความรู้ดี เป็นคนดี และรู้จักใช้ วิจารณ์ญาณในทางที่เหมาะสมและสร้างสรรค์ การเรียนการสอนไม่ได้มุ่งเน้นให้เรียนรู้เฉพาะสาขาวิชาชีพเท่านั้น แต่ยังสามารถให้เรียนวิชาพื้นฐานทั่วไป ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาระดับปริญญาตรีของทบวงมหาวิทยาลัย โดยมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้กว้าง เข้าใจตนเอง ผู้อื่น และสังคม เพื่อให้ผู้เรียนได้มีทัศนคติและบุคลิกที่กว้างขวางไม่คิดแคบเฉพาะในสาขาวิชาชีพของตน มีความรับผิดชอบ สร้างเสริมคุณธรรมในด้านต่าง ๆ เพื่อเสริมให้เป็นคนที่สมบูรณ์ขึ้น ประกอบวิชาชีพของตนได้ดีและมีประสิทธิภาพ กล่าวได้ว่า นักศึกษาเป็นองค์ประกอบที่สำคัญ ที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถาบันอุดมศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจะเป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการจัดการศึกษา องค์ประกอบที่มีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามีหลายปัจจัยที่เป็นแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถ และศักยภาพที่มีอยู่ในการเรียนรู้เพื่อให้สามารถมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด และเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพ

การเรียนรู้ภาษาที่ 2 (second language acquisition) เป็นกระบวนการเรียนรู้อีกภาษาหนึ่งนอกเหนือจากภาษาแม่ ซึ่งอาจเป็นได้ทั้งภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษในเยอรมัน ไทย และอินโดนีเซีย หรืออาจเป็นได้ทั้งภาษาที่สองที่ใช้เป็นภาษาราชการ และเป็นภาษาที่ใช้สอนในโรงเรียน เช่น ภาษาอังกฤษในสิงคโปร์ อินเดีย และฟิลิปปินส์ การเรียนรู้ภาษาเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอยู่ภายใน มีอยู่ 3 ประการด้วยกัน ผู้เรียนมี

การจัดระบบกฎเกณฑ์ทางภาษา ซึ่งระบบนี้จะพัฒนาไปตามความลึกซึ้งในการเรียนรู้ กระบวนการประการแรกเกี่ยวข้องกับสภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจ ซึ่งรวมเรียกว่า Affective filter กระบวนการที่สองคือ สภาวะที่มีการจัดการข้อมูลภาษาที่สอง ที่ได้รับรู้หรือเรียนรู้ ซึ่งมีการจัดให้เป็นโครงสร้างที่เป็นระบบและมีการประยุกต์ใช้เมื่อมีการใช้ภาษา ซึ่งเรียกว่า Organizer กระบวนการนี้จะมีลักษณะคล้ายกัน แม้ว่าผู้เรียนจะมาจากภาษาแม่ที่ต่างกัน กระบวนการสุดท้ายคือ Monitor เป็นกระบวนการปรับแต่งกฎเกณฑ์ทางภาษา ในขณะที่มีการใช้ภาษา ความเข้มของการใช้ Monitor ขึ้นอยู่กับว่าผู้เรียนมีความรู้สึกตระหนัก (conscious) ต่อการใช้ภาษาหรือข้อผิดพลาดที่จะเกิดขึ้นมากเท่าใด ถ้าผู้เรียนมีความรู้สึกตระหนักในส่วนนี้มาก กระบวนการ Monitor ก็จะทำานมากนั่นเอง

ในการวัดความสามารถของการพัฒนาทางภาษา (language development) แบ่งได้กว้าง ๆ คือ ระดับต้น ระดับกลาง และระดับสูง ซึ่งแต่ละระดับก็จะมีคุณลักษณะ เฉพาะของการใช้ภาษา จากการศึกษาวิจัยพบว่าในการเรียนภาษานั้น ผู้เรียนมีลำดับของการเรียนรู้ (acquisition order) และลักษณะการใช้โครงสร้างบางประการที่เป็นแบบ transitional construction แม้ว่าจะยังไม่มีมาตรวัดตายตัวในเรื่องของการพัฒนาทางภาษา สิ่งที่ต้องคำนึงถึงเมื่อต้องการดูระดับของการพัฒนาทางภาษามีหลายประการคือ ความยาวเฉลี่ยของประโยค (mean sentence length) ปริมาณของคำพูด (quantity of speech) จำนวนของข้อผิดพลาด (number of errors) จำนวนของ descriptors ระดับความถูกต้องของไวยากรณ์ การใช้โครงสร้างแบบ transitional construction และการรู้จักใช้ไวยากรณ์บางกลุ่มที่แสดงถึงลำดับของการเรียนรู้

ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพื้นฐานทั่วไปนั้น เท่าที่ปฏิบัติอยู่ กำหนดให้เรียนภาษาอังกฤษเพื่อเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ ตามหลักสูตรปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาต้องเรียนวิชาทางภาษาต่างประเทศ 6 หน่วยกิต เป็นวิชาบังคับ ปัจจุบันคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ให้การบริการวิชาภาษาอังกฤษทั่วไปจำนวน 6

หน่วยกิต อาจกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นทั้งหมดย่อมเป็นเป้าหมายหลักของคณะที่ให้บริการ การรับเข้าศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นมี 2 ลักษณะคือ มาจากการรับเข้าของทบวงมหาวิทยาลัย และจากการรับตรงของนักเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือของมหาวิทยาลัยขอนแก่น นักศึกษาเข้าศึกษาในคณะต่าง ๆ ทั้ง 3 สาย ตามการแบ่งสายของทบวงมหาวิทยาลัย คือ สายวิทยาศาสตร์สุขภาพ มี 7 คณะ สายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มี 5 คณะ และสายมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มี 2 คณะ นักศึกษาจากต่างคณะเหล่านี้ต้องเรียนภาษาอังกฤษเป็นวิชาบังคับ 6 หน่วยกิต ดังได้กล่าวแล้ว พื้นฐานทางภาษาอังกฤษก็ต่างกันค่อนข้างมาก หากว่าได้มีการจัดระดับความสามารถ และจัดกลุ่มตามความสามารถโดยแยกเป็นคณะ ก็จะช่วยให้การจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นไปได้อย่างขึ้น อีกทั้งนักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงกว่าที่กำหนด สำหรับเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั่วไปแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องเรียนวิชาดังกล่าว และจะได้เรียนวิชาภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้นได้ หรือในทางกลับกันนักศึกษาใดที่มีความสามารถทางภาษาต่ำกว่าที่กำหนดไว้ ก็จำเป็นต้องเรียนซ่อมเสริมเพื่อปรับพื้นฐานความรู้ภาษาอังกฤษ ดังนั้นภาควิชาภาษาต่างประเทศจึงใช้ระบบการทดสอบจัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2519 โดยกำหนดว่านักศึกษาที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษเกินระดับที่กำหนดจะได้รับการยกเว้นการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั่วไปชั้นปีที่ 1 ซึ่งอาจจะเป็นการยกเว้นหนึ่งวิชา (3 หน่วยกิต) หรือสองวิชา (6 หน่วยกิต) หรือมีความสามารถต่ำกว่าที่กำหนดก็ต้องเรียนซ่อมเสริมหนึ่งวิชา (3 หน่วยกิต) ดังนั้นการทดสอบจัดระดับควรถูกต้อง น่าเชื่อถือ และมีอำนาจการจำแนกเพื่อบ่งชี้ความสามารถของนักศึกษา

ในช่วงก่อนการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นทุกคน ต้องเข้ารับการทดสอบจัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ คะแนนที่ได้ของการทดสอบจะถูกนำไปหาค่าคะแนนที่ (T score) ซึ่งนำไปใช้ประกอบการพิจารณาในการจัดระดับแบ่งกลุ่มตามความสามารถว่านักศึกษาคนใดต้องเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป 1 คนใดได้รับการยกเว้นไม่ต้องเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป 1 แต่ต้องเรียนภาษาอังกฤษทั่วไป 2 คนใดได้รับ

การยกเว้นไม่ต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั่วไปทั้งสองวิชา และคนใดที่มีความรู้ต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยที่ต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษซ่อมเสริม

นอกจากความต้องการหาความเชื่อถือของการทดสอบ เพื่อจัดระดับ ซึ่งจะเอื้อต่อการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาทักษะทางภาษาให้ได้ประโยชน์สูงสุด ปัจจัยทัศนคติเป็นปัจจัยหนึ่งขององค์ประกอบที่มีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ทัศนคติไม่ใช่พฤติกรรมแต่เป็นสภาวะทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกรู้สึกนึกคิด และเป็นตัวกำหนดแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม ความรู้สึกรู้สึกนึกคิดของบุคคลย่อมแสดงออกให้เห็นได้จากคำพูดหรือพฤติกรรม ทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งของคนเกิดขึ้นได้ ตามเงื่อนไข 4 ประการ (Hilgard, 1962:614) คือ

1. กระบวนการเรียนรู้ที่ได้จากการเพิ่มพูนและบูรณาการของการตอบสนองแนวความคิดต่าง ๆ เช่น ทัศนคติจากครอบครัว โรงเรียน ครู การเรียนการสอน และอื่น ๆ
2. ประสบการณ์ส่วนตัวขึ้นอยู่กับความแตกต่างของบุคคล นอกจากประสบการณ์ของคนจะสะสมขึ้นเรื่อย ๆ แล้วยังทำให้มีประสบการณ์เป็นของตัวเองด้วย ดังนั้นทัศนคติบางอย่างจึงเป็นเรื่องเฉพาะของแต่ละบุคคล แล้วแต่พัฒนาการและความเจริญเติบโตของคน ๆ นั้น
3. การเลียนแบบ การถ่ายทอดทัศนคติของคนบางคนได้มาจากการเลียนแบบจากคนอื่นที่ตนพอใจ
4. อิทธิพลของกลุ่มสังคม คนย่อมมีทัศนคติคล้ายตามกลุ่มสังคมที่ตนอาศัยอยู่ตามสภาพแวดล้อม เช่น ทัศนคติต่อศาสนา สถาบันต่าง ๆ

นักจิตวิทยาเห็นว่า การที่มนุษย์แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ จะต้องมีภาวะการณือย่างหนึ่งอันช่วยให้แสดงพฤติกรรมออกมา ภาวะการณืนี้คือ การจูงใจ (motivation) แรงจูงใจจะเกิดขึ้นได้ต้องมีแรงขับ (drive) และแรงขับจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีความต้องการ (needs) หรือทัศนคติ (attitude) หรืออารมณ์ (emotion) หรือสภาวะแวดล้อมทางสังคม (Social environment) อย่างใดอย่างหนึ่งและอย่างพอเหมาะ

แรงจูงใจมีหลายประเภท ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะแรงจูงใจพุทธิภูมิ ซึ่งเป็นแรงจูงใจมาจากการเรียนรู้ ประสบการณ์ และสิ่งแวดล้อม บางครั้งเรียกว่าแรงจูงใจทางสังคม ซึ่งมี 3 ประการ (กึ่งวล, 2531:365)

1. แรงจูงใจเพื่อให้มีฐานะทางสังคม (social status) ได้แก่ การที่มนุษย์ต้องการตำแหน่งหน้าที่ที่สูงขึ้น อยากมีเกียรติยศ และอำนาจที่จะบังคับบัญชาผู้อื่น
2. ความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในทางสังคม เป็นสิ่งที่ได้รับการอบรมสั่งสอนมาแต่เด็ก เช่น การเข้าสมาคม การพบปะพูดคุย การติดต่อสื่อสาร
3. ความก้าวหน้า จัดเป็นแรงจูงใจที่จะผลักดันให้แสดงพฤติกรรม ฉะนั้นเมื่อมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ถึงขนาดไม่ว่าทางบวกหรือทางลบ ก็จะมีการแสดงพฤติกรรมออกมา แรงจูงใจก็จะเกิดขึ้น ทัศนคติจึงเป็นตัวที่ทำให้เกิดแรงจูงใจ การเกิดทัศนคติเกิดขึ้นได้เสมอ เมื่อบุคคลต้องการตีค่าสิ่งที่ประสบหรือได้ประสบมาแล้ว จากหลักการดังกล่าว Therstone และ Likert นามาสั่งสร้างประโยคทัศนคติ (attitude statements) ในการสร้าง Attitude Scales ใช้วัดทัศนคติ

เนื่องจากทัศนคติมีความสำคัญ และมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมของบุคคลอย่างมาก การศึกษาทัศนคติจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความรู้ที่ได้จากการศึกษาดังกล่าว สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ในการศึกษาทัศนคติโดยปกติเรามักจะไม่ศึกษาทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยลำพัง แต่จะหาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับลักษณะอื่น ๆ ของผู้เรียนด้วย เช่น ความสามารถทางภาษา หรือสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษา ใน การเรียนการสอนภาษา เราต้องยอมรับว่าผู้เรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดปัจจัยหนึ่ง มหาวิทยาลัยสามารถเขียนและวางหลักสูตรที่ดีเยี่ยมได้ไม่ยากนัก การคัดเลือกและฝึกอบรมครูผู้สอน ตลอดจนการสร้างข้อสอบมาตรฐานเป็นปัจจัยที่อยู่ภายใต้การควบคุมของเราได้ แต่ปัจจัยตัวผู้เรียนเป็นสิ่งที่เราจัดการได้ยากที่สุด และเป็นตัวแปรที่เราเข้าใจน้อยที่สุด ฉะนั้นผู้วิจัยคิดว่าการศึกษาร ความสัมพันธ์ของประเด็นที่กล่าวไว้ข้างต้นจะเป็นสิ่งที่ช่วยให้การจัดการเรียน การสอนบรรลุเป้าหมายได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาความเชื่อถือของการทดสอบ จัดระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น พร้อมหาสมการแสดงความสัมพันธ์ ในการพยากรณ์ค่าคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ จากคะแนนที่ได้จากการสอบจัดระดับ
2. เพื่อศึกษาว่า ทักษะใดมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษหรือไม่

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบค่าความเชื่อถือของการทดสอบจัดระดับ ซึ่งจะ เป็นข้อมูลในการปรับปรุงแบบทดสอบและเกณฑ์ที่ใช้ในระบบยกเว้น การเรียนวิชาพื้นฐานภาษาอังกฤษต่อไป
2. ทำให้ทราบทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นที่มีต่อภาษาอังกฤษ และกระตุ้นให้ผู้สอนเห็นความสำคัญของทัศนคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนภาษา

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น ชั้นปีที่ 1 ทุกคณะจำนวน 14 คณะ ที่ต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ทั่วไป 1 ในภาคต้น ปีการศึกษา 2534 ในที่นี้ไม่รวมนักศึกษาที่เข้าศึกษาในหลักสูตรต่อเนื่อง
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยขอนแก่น จำนวน 20% ของทุกคณะ ที่ต้องเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป 1 ในภาคต้น ปีการศึกษา 2534

3. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษวัดจากผลคะแนนสอบของวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป 1 ในภาคต้น และวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป 2 ในภาคปลาย ซึ่งจะคิดเฉลี่ยคะแนนของทั้งสองวิชา
4. ในการศึกษาวิจัยนี้ไม่ศึกษาถึงรายละเอียดของเนื้อหาวิชาภาษาอังกฤษทั่วไป ตลอดจนวิธีการสอนและประสบการณ์ของผู้สอน
5. ในการวัดทัศนคติจะวัดจากแบบสำรวจทัศนคติที่สร้างขึ้น โดยไม่ศึกษาถึงพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในชั้นเรียน
6. ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย
 - 6.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลที่ได้จากนักศึกษา คือ
 - 6.1.1 คณะที่นักศึกษาสังกัดแยกเป็นคณะต่าง ๆ 14 คณะคือ คณะเกษตรศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะเทคนิคการแพทย์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ คณะทันตแพทยศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะเทคโนโลยี คณะสัตวแพทยศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
 - 6.1.2 ผลคะแนนการทดสอบจัดระดับ ซึ่งเป็นประเด็นหลักในการหาความสัมพันธ์
 - 6.1.3 ทัศนคติที่กลุ่มตัวอย่างมีต่อภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นประเด็นย่อยในการหาความสัมพันธ์
 - 6.2 ตัวแปรตาม คือ สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษ

คานิยามศัพท์เฉพาะ

1. การทดสอบจัดระดับคือ การวัดเพื่อเปรียบเทียบระหว่างผู้เข้าสอบ เพื่อประโยชน์ในการจำแนกและพยากรณ์ เป็นแบบทดสอบที่ภาควิชาภาษาต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ได้จัดทำขึ้นเพื่อใช้ทดสอบ

และจัดระดับความรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาที่แรกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยขอนแก่น

2. ทักษะคิดคือ ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษในด้านต่าง ๆ คือ การศึกษาต่อ หลักสูตรและลักษณะวิชา วิธีการเรียนและการฝึกฝนนอกชั้นเรียน ด้านสังคมและวิชาชีพ วิธีสอน และความรู้สึกรู้สีกส่วนตัวเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษ
3. สัมฤทธิ์ผลทางการเรียนคือ ผลจากการเข้าศึกษาภาษาอังกฤษทั่วไป 1 และภาษาอังกฤษทั่วไป 2 โดยมีการประเมินผลตามเกณฑ์ของวิชาทั้งสอง

สมมุติฐานของการวิจัย

1. คะแนนจากการทดสอบจัดระดับ สามารถจำแนกความสามารถทางภาษาอังกฤษของนักศึกษาได้
2. ทักษะคิดที่มีต่อภาษาอังกฤษสัมพันธ์กับสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนภาษาอังกฤษ